

KRANIEC (8) *sb m*

a *pochylone*; e *prawdopodobnie jasne* (tak w -ec).

sg *N* krāniec (4). ◇ *A* krāniec (1). ◇ *pl* *A* krāńce (2). ◇ *L* krā(n)c(a)ch (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Brzeg, kraj czegoś okrągłego* (tu *naczynia lub nakrycia głowy*); *labium PolAnt; ambitio, eireumferentia labri, crepido lancis, margo conchae a. patinae a. quadrae a. testudinis Cn* (4) : á krāniec iego [kotła] był iako kraniec v kubká liliowemi kwiátami ochędożony *BibRadz* 2. *Par* 4/5; kolpaczek axamithni kvnami wewnątrz, a sobolczem na kranczach pothsithi *ZapMaz III G* 1/113v.

Szereg: »kraniec i opasanie« (1): Kraniecz i opańanie o kolo bieretka z lanczufka złote^{go} *WyprKr* 28.

2. *Przepaska, opaska* (2) : Od mnoftwá ich kázi fie odzienie moię/ á nieináczye iako kraniec około fzyie [*capitio tunicae*] obthoczyli mię. *Leop Iob* 30/18; vczyniwłzy kraniec złoty s kwiáty co napiękniefzych farb ná kftałt korony/ przywiążelz ią złotą fznurą [...] do niego/ áby fie tho fpołu y s czapką fpodnią [...] dzyerżało. *BielKron* 34v.

3. [*Prawdopodobnie tkanina dekoracyjna służąca do zawieszania na ścianach lub jako zasłona przy łóžu*: firanki 3 zielone, harasewy; kraniec harasewy, listwowany strzępkami *InwMieszcz* 1583 nr 243. [*Cf* kraniec do łóža adamaszkowy, zielony, z franzlą *InwMieszcz* 1608 nr 338]]

4. *woj. Prawdopodobnie osłona dla strzelców i dział* (2) : Iefli doftátek kolas/ ftáwiay ie fowito/ Ofypuy ie z obu ftron/ by ich nie przebito. Opátrzywłzy iuż dobrze/ dobrą fprawą fzańce/ Wielkief y máley ftrzelbie/ poczynicie krāńce [!]. Tām według proporcyey/ poftánowić działá *BielSat N* [*idem*: krāńce] *BielSjem* 36.

5. [*Wieniec, korona*: y gwiazdy włzytkie co iášnieyfze/ fkupiły fię ná głowę iey [*Matki Boskiej*] w krāniec bárzo świetny/ y otoczywłzy ią/ vczynili nád nią koronę *BzowRóż* 103 (*Linde*).]

Synonimy: 1. *brzeg, kraj, krawędź*; 2. *obojczyk*; 5. *korona, wieniec*.

Cf KRANC